

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE ENDONEZYA
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN
TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 3.3.1998 Sayı: 23275)

Kanun No

4348

Kabul Tarihi

26.2.1998

MADDE 1.– “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE ENDONEZYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN TEŞVİKİ VE KORUNMASINA
İLİŞKİN ANLAŞMA**

Bundan sonra Taraflar olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti;

İki ülke ve halkları arasında mevcut dostane ve işbirliğine yönelik ilişkilerin kabulüyle;

Özellikle bir Taraf yatırımcılarının diğer Tarafın ülkesindeki yatırımlarıyla ilgili olarak, aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile;

Bir Taraf yatırımcılarının diğer Tarafın ülkesindeki yatırımları hususunda egemen eşitlik ve karşılıklı fayda esasına dayalı elverişli yatırım koşulları oluşturmak niyetiyle;

Bu yatırımların tabi bulunacağı muameleye ilişkin bir anlaşmanın sermaye ve teknoloji akışını ve Tarafların iktisadî gelişimlerini hızlandıracaklarını kabul ederek;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE — I

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından;

1. “Yatırım” terimi, ev sahibi Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olmak kaydıyla, her türlü mal varlığını ve sınırlayıcı olmamakla beraber özellikle aşağıdakileri kapsar :

(a) taşınır ve taşınmaz mallar ile ipotek, tedbir, rehin gibi diğer aynı haklar ile diğer benzer haklar,

(b) hisse senetleri, tahviller ya da şirketlere katılımın diğer şekilleri,

(c) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar, para alacakları veya malî değeri olup kanunen ifa edilebilen bir yatırımla ilgili diğer haklar,

(d) telif hakkı, patent, lisans, sınai tasarım, teknik proses ile bunların yanısıra ticarî marka, peştemaliye, know-how gibi sınai ve fikrî mülkiyet hakları ile benzer diğer haklar,

(e) doğal kaynakların aranması, işlenmesi, istihracı, işletilmesi dahil olmak üzere her bir Tarafın ülkesinde kanun ya da sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları.

2. “Yatırımcı” terimi :

(a) Her bir Tarafın yürürlükteki mevzuatına göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri,

(b) Taraflardan her birinin yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş ve merkezi ile ekonomik etkinlikleri o Tarafın ülkesinde bulunan şirketler, firmalar veya iş ortaklıklarını ifade eder.

3. “Hasılatlar” terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle ancak sınırlayıcı olmayacak şekilde kâr, faiz ve temettüleri içerir.

4. “Ülke” terimi :

(a) Türkiye Cumhuriyeti bakımından :

Türkiye kara ülkesi ve karasuları ile uluslararası hukuka uygun olarak yargılama veya egemenlik haklarına sahip olduğu ülke denizlerini ifade eder.

(b) Endonezya Cumhuriyeti bakımından :

Endonezya Cumhuriyeti ülkesi ile Endonezya Cumhuriyetinin uluslararası hukuka uygun olarak egemenlik ve yargı haklarına sahip olduğu bitişik bölgeleri ifade eder.

MADDE — II

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Taraf kendi ülkesinde diğer Tarafın yatırımcılarının yatırım yapmasını teşvik edecek ve elverişli koşulları yaratacak; diğer Taraf yatırımcılarının yatırımlarına ve ilgili faaliyetlerine benzer durumlarda herhangi üçüncü bir ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına kendi kanun ve nizamları çerçevesinde göstereceği muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde izin verecektir.

2. Taraflardan her biri kurulmuş olan bu yatırımlara, kendi yasa ve nizamları uyarınca, benzer durumlarda kendi yatırımcılarının yatırımları veya herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, o muameleden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. Tarafların, yabancıların ülkeye giriş, geçici ikâmet ve istihdamı ile ilgili kanun ve nizamlarına uygun olarak;

(a) Taraflardan her birinin yatırımcılarının kendilerinin veya kendilerini istihdam eden Tarafın yatırımcısının önemli bir miktar sermaye veya başka kaynak taahhüdünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu bir yatırımın kurulması, geliştirilmesi, idaresi amacıyla veya işletilmesine ilişkin tavsiyelerde bulunmak üzere diğer Tarafın ülkesine girmesine ve kalmasına izin verilecektir,

(b) bir Tarafın yürürlükteki kanun ve nizamlarına uygun olarak kurulan ve diğer Taraf yatırımcılarının yatırımları olan şirketler seçtikleri idarî ve teknik personeli tabiyetlerine bakılmaksızın istihdam etmeye mezu olacaklardır.

4. İşbu maddenin hükümleri, Taraflardan herhangi birinin Taraf olduğu aşağıdaki anlaşmalar bakımından geçerli olmayacaktır :

(a) mevcut veya gelecekteki herhangi bir gümrük birliği, serbest bölge, bölgesel ekonomik teşkilât veya benzer uluslararası anlaşmalar,

(b) tamamen veya esas olarak vergilendirmeye ilişkin olanlar.

MADDE — III

Kamulaştırma

Taraflar,

a) Kamu yararına olmadıkça,

b) Ayrımcı olmayacak bir şekilde gerçekleştirilmedikçe,

c) Anında, yeterli ve etkin tazminat ödenmeksizin,

d) Yürürlükteki mevzuata ve işbu Anlaşmanın II. maddelerine konu olan genel prensiplere uygun olmadıkça,

diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına yönelik olarak kamulaştırma, millileştirme ya da doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirler almayacaklardır.

MADDE — IV

Kamulaştırmanın ve Zararların Tazmini

1. Kamulaştırma tazminatı, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya öğrenildiği tarihten önceki gerçek değerine eşit olacaktır Tazminat gecikmesiz olarak ödenecek ve Madde V paragraf 2'de tanımlandığı gibi serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

2. Taraflardan birinin, yatırımları diğer Tarafın ülkesinde savaş ya da benzeri silahlı çatışmalar, ihtilâl, seferberlik hali, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören yatırımcıları diğer Tarafça kendi yatırımlarına ya da herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde bu tür kayıplarla ilgili olarak benimsenecek işlemlerden hangisi en elverişli ise o muameleye tabi tutulacaklardır.

MADDE — V

Transferler

1. Taraflardan herbiri, diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına ilişkin Kanun ve nizamları çerçevesinde, bir yatırımla ilgili bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gereksiz gecikme olmaksızın yapılmasına izin verecektir. Bu tür transferler sınırlayıcı olmamak üzere aşağıdakileri içerir :

(a) hasılatlar,

(b) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,

(c) Madde IV çerçevesinde tazminat,

(d) yatırımlarla ilgili borçlardan kaynaklanan ödemeler,

(e) diğer Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izni almış olan bir Tarafın vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler,

(f) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler.

2. Transferler, konvertibl bir para birimiyle ve transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE — VI

Halefiyet

1. Eğer bir Taraf yatırımcısının yatırımı ticarî olmayan risklere karşı kanunî bir sistem dahilinde sigorta edilmişse, sigortalayanın sigorta anlaşmasının şartlarından ileri gelen her türlü halefiyeti diğer Tarafça tanınacaktır.

2. Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olabileceği haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

3. Bir Taraf ile yatırımcı arasındaki uyumsuzluklar, bu Anlaşmanın VIII. madde hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

MADDE — VII

Aykırlık

Bu anlaşma, yatırımları ve ilgili faaliyetleri benzer durumlarda bu Anlaşma ile sağlanandan daha elverişli bir muameleye tabi kılan,

(a) Taraflardan her birinin kanun ve nizamları, idarî uygulamalar veya usullere ya da idarî veya yargısal kararlara,

(b) uluslararası hukukî yükümlülüklere, veya

(c) bir yatırım anlaşması veya yatırım izni kapsamındakiler de dahil olmak üzere, herhangi bir Tarafın üstlenmiş olduğu yükümlülüklere aykırı olmayacaktır.

MADDE — VIII

Bir Taraf ile Diğer Tarafın Yatırımcısı Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasındaki o yatırımcının bir yatırımı ile ilgili uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından ayrıntılı bilgi içerecek şekilde ve yazılı olarak yatırım yapılan Tarafa bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Taraf bu tür uyuşmazlıkları mümkün olduğunca, iyi niyetle karşılıklı görüşme ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

2. Eğer uyuşmazlıklar, birinci paragrafıta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu yolla çözümlenemezse yatırımcının tercihine göre;

a) Yatırımın ülkesinde yapıldığı Tarafın ilgili mahkemelerine ya da

b) tahkim için aşağıdaki mercilere :

i) Washington D.C.'de 18 Mart 1968'de imzaya açılan Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi ile kurulmuş olan Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID),

ii) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir tahkim mahkemesi (UNCITRAL),

sunulabilir.

Yatırımcının uyuşmazlığı uyuşmazlığa taraf olan Tarafın ulusal mahkemelerine sunduğu ve nihai kararın bir yıl içinde alınmadığı hallerde, uyuşmazlık bu Maddenin (b.i) ya da (b. ii) fıkralarında tanımlandığı üzere uluslararası tahkime götürülebilir.

3. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için kesin ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Taraf verilen kararları kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE — IX

Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflar arasındaki işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması ile ilgili her türlü uyuşmazlık, mümkün olduğunca diplomatik yollardan çözülmeye çalışılacaktır.

2. Uyuşmazlık, müzakerelerin başladığı tarihten itibaren altı ay içinde bu yöntemle çözüme kavuşturulamazsa, herhangi bir Tarafın talebi üzerine taraflarca anlaşarak bir tahkim heyetine götürülebilir.

3. Böylesi bir tahkim heyeti herbir vaka için şöyle oluşturulacaktır : Her bir Âkit Taraf talebin alınmasından itibaren üç ay içinde, birer hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, her iki Tarafın onaylaması üzerine, diğer iki hakemin atanma tarihinden sonra iki ay içinde atanacak olan üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi seçeceklerdir.

4. Eğer bu Maddenin 3 üncü Paragrafında belirtilen süreler içinde, Taraflardan biri hakem tayin edemez ya da Başkan seçimi yapılamazsa, Taraflardan herhangi biri Uluslararası Adalet Divanı Başkanını gerekli atamaları yapmak üzere davet edebilir. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, Taraflardan birinin vatandaşı ise ya da sözü geçen konularda görevini yerine getirmekten alıkonulursa gerekli atamaları yapmak üzere Başkan yardımcısı davet edilecektir. Başkan yardımcısı da Taraflardan birinin vatandaşı ise ya da anılan görevi yerine getirmekten alıkonulursa Taraflardan ikisinin de vatandaşı olmayan en kıdemli Divan Üyesi gerekli atamaları yapmak üzere davet edilecektir.

5. Tahkim Heyeti kararını bu Anlaşmanın hükümlerine ve uluslararası hukukun yasa ve ilkelerine dayandıracak ve karara oyçokluğuyla ulaşacaktır. Karar her iki Taraf açısından da nihai ve bağlayıcı olacaktır.

6. Tahkim Heyeti kendi usul kurallarını kendisi belirleyecektir.

7. Herbir Taraf kendi hakeminin ve tahkim sürecindeki temsilinin masrafını kendisi karşılayacak; Başkanın masrafı ile diğer masraflar Taraflarca eşit olarak ödenecektir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, bu Anlaşmanın VIII inci Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim heyetine sunulmuş ve hâlâ orada çözüm beklemekte ise, aynı uyuşmazlık işbu madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim heyetine sunulmayacaktır. Bu, her iki Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engellemeyecektir.

MADDE — X

Anlaşmanın Uygulanabilirliği

1. İşbu anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti yatırımcılarının Endonezya Cumhuriyetinin ülkesinde 1967 tarih ve 1 no.lu “Yabancı Sermaye Yasası” ve bunu değiştiren ya da yerine geçen yasa uyarınca izin almış yatırımlarına ve Endonezya Cumhuriyeti yatırımcılarının Türkiye Cumhuriyeti’nin ülkesindeki yatırımlarına uygulanacaktır.

2. İşbu Anlaşma yürürlüğe girmeden önce yahut sonra gerçekleştirilen tüm yatırımlara uygulanacak ancak bu Anlaşmanın hükümleri, yürürlüğe girmesinden önceki uyuşmazlık, iddia ya da farklılıklar hususunda uygulanmayacaktır.

MADDE — XI

İstisnalar ve Değişiklikler

1. Taraflardan herbiri işbu Anlaşmayla ilgili herhangi bir Kanunda istisnalarde bulunmayı talep edebilir. Diğer Taraf bu öneriyi olumlu bir biçimde değerlendirecek ve böylesi istisnalar için uygun ortam yaratacaktır.

2. İşbu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir Anlaşmayla değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan herbirinin diğer tarafa bu değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

MADDE — XII

Anlaşmanın Yürürlüğe Girmesi, Süresi, Sona Ermesi

1. İşbu Anlaşma, her bir Tarafın diğerine işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli onay sürecinin tamamlandığını bildirdikleri tarihte yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve bu Maddenin ikinci paragrafına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır.

2. Taraflardan her biri yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden feshi ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekleşen ve bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğer bütün Maddelerinin hükümleri, sözkonusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

..... tarihinde’ da Türkçe, Endonezyaca ve İngilizce dillerinde hepsi de asıl olarak imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

ENDONEZYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
32	133	433
44	49	148
46	60	199: 203, 206, 245: 250

I- Gereççeli 501 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 60 ıncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Plan ve Bütçe, Esas Dışışleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/643